

Motion till riksdagen 2022/23:1248

av **Kajsa Fredholm m.fl. (V)**

Djurskydd

1 Innehållsförteckning

1 Innehållsförteckning	1
2 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3 Djurväl-färden behöver stärkas.....	3
3.1 Avveckla pälsdjursfarmerna	3
3.2 Förbud mot försäljning av nyproducerad päls från djur i bur.....	5
3.3 Utfasning av hönsburar	5
3.4 Inför förbud mot koldioxidbedövning vid grisslakt.....	6
3.5 Koldioxidbedövning inom vattenbruk	6
3.6 Ökat stöd för ekologiska gårdar och växtbaserad matproduktion	8
3.7 Rätt till utevistelse	8
3.8 Kortare och färre djurtransporter	9
3.8.1 Kortare djurtransporter inom EU	9
3.8.2 Nationell strategi för minskad mängd djurtransporter	9
3.8.3 Djurtransporter utanför EU	9
3.8.4 Svenska slakterier	10
3.9 Arter som får hållas som sällskapsdjur.....	10
3.10 Stoppa den skadliga hundaveln	10
3.11 Inga fler toppbetyg till hundar med framavlade problem.....	11
3.12 Djursmuggling	12
3.13 Stoppa användning av spö för att driva hästen framåt inom travet	12
3.14 En positiv lista över djur som får finnas på cirkus	13
3.15 Inför förbud mot grytanlagsprov	14
3.16 Handlingsplan för färre djurförsök	14
3.17 Globalt djurskydd	14

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett stoppdatum för pälsdjursfarmning till senast år 2025 och att regeringen bör presentera en plan för utfasningens genomförande och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på regelverk som förbjuder försäljning av nyproducerad päls från djur i bur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att burhållning av höns inom äggindustrin ska vara utfasad senast år 2024 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett förbud mot användning av koldioxid i höga koncentrationer som metod för bedövning av grisar vid slakt fr.o.m. den 1 januari 2026 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende under hela året, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att djurtransporter inom EU inte får överstiga fyra timmar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på strategi för att minska mängden djur som transporteras inom livsmedelsproduktionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa förbud mot djurtransporter till länder utanför EU där djurväl-färden inte kan säkerställas genom att EU:s slaktförrordning tillämpas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över situationen för de svenska slakterierna och vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre, lokala slakterier, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag som tydliggör att ansvarig myndighet har bemyndigande att specificera vilka arter som får hållas som sällskapsdjur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att föreskrifter tas fram för hundavel som reglerar att hundavel på defekter inte tillåts samt att kontrollen av valpar vid försäljning skärps, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med kompletterande förslag på regelverk i djurskyddslagen som förhindrar att hundar med framavlade sjukdomar ska få bedömas i tävlingar och utställningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på reglerande åtgärder för import av valpkullar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förbud bör införas mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd bör ges i uppdrag att föreslå vilka djur som bör finnas på en positiv lista över tillåtna djur på cirkus, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förbud mot grytanlagsprov bör införas i den nya djurskyddslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på handlingsplan för övergång till djurfri forskning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer bör utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälstånd och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten, Agenda 2030 och efterarbetet till Rio + 20 och tillkännager detta för regeringen.

3 Djurvälståndet behöver stärkas

År 2019 fick Sverige en ny djurskyddslag. Den nya lagen innehåller framför allt tydliga skrivningar kring vad som ska anses vara naturligt beteende för ett djur som hålls i fångenskap och att djuren ska ges möjlighet att agera utifrån det beteendet. Trots det så fortsätter Sverige att tillåta både att hönor hålls i bur för äggproduktion och att minkar hålls i bur för sin päls liksom att grisar vars naturliga beteende är att böka runt stora delar av dagen hålls i utrymmen där de inte kan utföra sitt naturliga beteende. Djurskyddslagens skrivningar om djurens rätt till naturligt beteende räcker uppenbart inte till. Vänsterpartiet anser att det är hög tid att utforma en djurskyddspolitik som baseras på respekt för djuren. I motionen föreslår vi åtgärder för att stärka djurvälståndet.

3.1 Avveckla pälsdjursfarmerna

Allt fler länder har tagit beslut om att nationellt stoppa pälsdjursuppfödningen, som till största delen består av minkar. Tidiga med ett beslut var bl.a. Storbritannien, där det

varit förbjudet sedan 2003. Inom EU har nästan hälften av medlemsländerna tagit beslut om att förbjuda pälsdjursfarmning.

Minknäringen har alltid varit den dominerande delen av svensk pälsdjursuppfödning. I Sverige lever minkar i burar utan möjlighet att simma, leka, springa eller leva under naturliga omständigheter. Hur den onaturliga miljön i buren påverkar djuren fullt ut vet vi inte i dag. I januari 2019 presenterade Jordbruksverket rapporten ”Utvärdering av välfärden hos mink inom pälsproduktionen”, i vilken man påvisar stora brister i kunskapen om hur djurväl-färden ser ut inom den svenska pälsdjursindustrin. Jordbruksverket menar i rapporten att omfattande studier skulle behöva göras där minkarna bevakas under en längre tid.

Pälsdjursuppfödning är förenad med stora djurväl-färdsbrister som i många avseenden kan anses avvika från djurskyddslagen. Möjligheterna för djuren att bete sig naturligt är kraftigt begränsade i de burar som de hålls i. Ingen skulle acceptera att katter, ett rovdjur likt minken, hölls i gallerburar dygnet runt dag ut och dag in, men så ser verkligheten ut på de svenska minkfarmerna. Det resulterar i sin tur i beteendestörningar hos djuren såsom repetitiva rörelsemönster, självskadebeteenden och passivitet enligt tidigare studier som finns från Sverige. Vid 11 av 12 inspektioner av pälsdjursfarmer som genomfördes under 2019 i Sverige kunde brister i djurhållningen konstateras. Att föda upp djur för deras päls tillhör det förgångna.

Minknäringen har alltid varit den dominerande delen av svensk pälsdjursuppfödning. Sedan den då nya djurskyddslagen trädde i kraft 1988 har omkring 90 procent av de då aktiva minkuppfödarna avvecklat sina verksamheter. Samtidigt har de aktörer som är verksamma i dag större produktion. Även om minkfarmerna i dag är större varierar de i storlek mellan 100 och 1 500 avelshonor. I Sverige finns för närvarande runt 25 minkfarmer.

Folkviljan i fråga om pälsdjursuppfödning har länge varit entydig; svenska folket vill att pälsdjursindustrin ska avvecklas. Hela 8 av 10 svenskar anser att det inte bör vara tillåtet att föda upp djur i bur för pälsens skull. Det finns en klar majoritet som skulle uppskatta att regeringen visade handlingskraft i den här frågan.

Inför beslut i Norge om att införa stoppår för pälsdjursfarmning utreddes effekterna noga, bl.a. med avseende på hur landsbygden skulle påverkas av att pälsdjursindustrin avvecklades. En oberoende utredning genomfördes av Institutet för landsbygds- och regionforskning Rurals i Norge som landade i slutsatsen att en avveckling av pälsdjursindustrin inte skulle påverka den norska landsbygden som helhet. På grund av de låga priserna på päls är inte pälsdjursindustrin en viktig inkomstkälla för jobb och näringsliv på landsbygden. Detta trots att den norska pälsdjursindustrin bedömdes vara mer än dubbelt så stor som den svenska.

Under årens gång har det gjorts flera skärpningar för att förbättra miljön för minkarna. Vi har hittills inte sett att det går att skapa konstgjorda miljöer som på ett tillfredsställande sätt ger minkarna möjlighet att utöva sitt naturliga beteende. Med flertalet länder som lägger förbud, både EU-länder som behöver ta hänsyn till samma EU-lagstiftning som vi och flera ytterligare länder, så är det rimligt att Sverige med ett högt anseende i djurskyddsfrågor följer efter. Sverige bör införa ett stoppdatum för pälsdjursfarmning till senast år 2025 och regeringen bör presentera en plan för utfasningens genomförande. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2 Förbud mot försäljning av nyproducerad päls från djur i bur

Förutom förbud mot pälsfarmning finns en rad länder och delstater som förbjudit försäljning av nyproducerad päls från djur som föds upp i bur, såsom mink, rävm och kanin. Med förbud mot försäljning av nyproducerade pälsar menas här inte päls eller skinn från får, ren eller liknande som tagits till vara i samband med slakt där pälsen och skinnet inte är den primära eller enda orsaken till att döda djuret.

Intresset från världens modehus har också minskat för päls som kommer från djur som fötts upp i bur och allt fler tar aktivt ställning mot att använda päls som en del av sina framtida kollektioner. Detta är en utveckling som Sverige självklart borde följa.

Försäljning av pälsprodukter, enligt definitionen ovan, förutsätter att djur föds upp i fångenskap under förutsättningar som inte är rimliga. Försäljningen av päls från djur i bur är i Sverige ingen stor marknad, varför de ekonomiska konsekvenserna inte heller skulle bli stora.

Försäljningen av nyproducerad päls kan tyckas som en icke-fråga sett till omsättningen, men med en global handel är det viktigt att alla länder inför samma restriktioner för att inte skapa en fristad för pälshandeln. Sverige bör inte fortsätta att tillåta den här handeln när andra länder har avslutat sin. Regeringen bör återkomma med förslag på regelverk som förbjuder försäljning av nyproducerad päls från djur i bur. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.3 Utfasning av hönsburar

I den nya djurskyddslagen (2018:1192) förstärks rätten för djur att kunna röra sig obehindrat och utföra beteenden som är viktiga för deras välfärd. För hönor är ett grundläggande behov att kunna sträcka på vingarna, att få sandbada och dra sig undan andra hönor för att kunna lägga ägg. Detta är i dag inte möjligt för de hönor som fortfarande hålls i det som kallas inredda burar inom äggindustrin i Sverige.

Frågan om burarnas fortsatta närvaro inom svensk äggindustri är inte en fråga som kommer att fälla den svenska äggbranschen. Tvärtom har många dagligvaruhandlare redan aktivt valt att helt sluta sälja ägg från hönor i burar och slutat använda burägg i sina egna varor. År 2021 gick även alla livsmedelskedjor i Sverige, på initiativ av Djurens Rätt, ut med att de inte skulle sälja burägg. Efterfrågan på burägg har därmed fallit de senaste åren och många äggproducenter har valt att gå över till frigående system. Detta tack vare ihärdiga informationskampanjer från ideella organisationer och konsumenter som aktivt valt att ta ställning mot burar. Svenska burägg göms dock också i svenska frysätter, där äggens ursprung och produktionssätt inte redovisas. Detta gör också att konsumenter inte kan göra ett aktivt val. Det bidrar även till att produktionen av ägg från burhöns fortgår. Politiken däremot har under alltför många år valt att se mellan fingrarna när det gäller just burarna inom äggindustrin och det bristande djurskyddet.

Det sker fortsatt export av burägg från Sverige till andra länder, t.ex. till Tyskland, främst i form av äggpulver. Burarna inom äggindustrin i Tyskland förbjöds i praktiken år 2016 och snart är samtliga burar utfasade från den tyska äggproduktionen.

Äggpulvret från Sverige är alltså det billigare alternativet med sämre djurskydd som konkurrerar med Tysklands egen äggproduktion som håller en högre djurskyddsnivå. Detta skadar Sveriges rykte som föregångsland i djurskyddsfrågor inom EU. I Sverige hålls ungefär 3 procent av alla hönor i bur på äggfabriker.

Äggpulver från burägg som producerats i Sverige säljs också till läkemedelsindustrin som generellt inte ställer några krav på inhysningssystem. Inom detta område är även konsumenten begränsad i sina valmöjligheter, dels p.g.a. att det inte framgår av läkemedelsförpackningen vilken typ av ägg som används i läkemedlet, dels p.g.a. att det är svårt att välja bort ett läkemedel som en läkare rekommenderar om det inte finns ett likvärdigt alternativ utan burägg.

Genom att sätta ett slutdatum för när burarna ska vara borta från den svenska äggindustrin blir villkoren och förväntningarna tydliga för samtliga äggproducenter i Sverige. Det är en tydlig viljeriktning som svenska folket gett uttryck för både genom aktiva val i butikerna och i de opinionsundersökningar som gjorts kring frågan där hela nio av tio svenskar vill se att burarna fasas ut. Med beaktande av att många gårdar redan i dag har gått över till frigående system borde utfasningen av de sista burarna kunna vara klar senast år 2024. Burhållning av höns inom äggindustrin ska vara utfasad senast år 2024. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.4 Inför förbud mot koldioxidbedövning vid grisslakt

Under det senaste året har grisindustrins etiska brister belysts såväl i debattartiklar som i bokform, både av veterinärer och av djurskyddsorganisationer. Lina Gustafssons bok ”Rapport från ett slakteri: En veterinärs berättelse” som utkom 2020, lämnar ingen oberörd. I synnerhet handlar det om bedövningsmetoden med koldioxid som i dag används inför slakt, som orsakar grisarna stark ångest, smärta och stress i upp till en och en halv minut innan de förlorar medvetandet.

Att koldioxidbedövningen upplevs som starkt obehaglig för grisar har varit känt av forskare i över 20 år. Genom det Gustafsson berättar i sin bok står det också klart att den som ser grisarna sänkas ned i koldioxidschaktet inte tvekar om det omfattande lidande som grisarna rutinmässigt utsätts för. Det behöver inte fortgå. Ett första steg för att komma bort från den plågsamma bedövningsmetoden är att sätta ett slutår och ett datum för när koldioxidbedövningen ska vara borta från de svenska slakterierna. Först då får branschen på riktigt anledning att titta efter alternativa metoder. Ett andra steg är att omgående tillsätta resurser för att ta fram alternativa bedövningsmetoder. Det finns redan i dag intressanta projekt bl.a. på SLU där t.ex. kvävgasskum studeras som ett alternativ. Så länge koldioxidbedövningen är tillåten och inget slutdatum är satt saknas incitamenten att gå ifrån den billiga bedövningen med koldioxid.

När koldioxidbedövningen anses vara det bästa sättet att avliva grisar i Sverige har vi inte mycket att skryta med och argumentet om att vi är bäst på djurskydd klingar ganska illa. Genom att sätta en högre standard bidrar vi inte bara till att minska lidandet i Sverige utan kan också inspirera fler länder i Europa att faktiskt komma bort från en oetisk och otidsenlig metod för att bedöva grisar.

Regeringen bör verka för ett förbud mot användning av koldioxid i höga koncentrationer som metod för bedövning av grisar vid slakt fr.o.m. den 1 januari 2026. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.5 Koldioxidbedövning inom vattenbruk

Vattenbruket bedöms växa i Sverige och de s.k. fiskodlingarna (fiskuppfödningar) kommer att bli allt fler. Vänsterpartiet menar att dessa odlingar bör ske på land i slutna

tankar och inte i öppna kassar i sjöar eller hav. Men oavsett metod är det viktigt att djurskyddslagen efterlevs.

Uppskattningsvis slaktas omkring 5–10 miljoner industriuppfödda fiskar bara i Sverige varje år. Exakt hur många går dock inte att säga eftersom fiskarna mäts i vikt och inte i antalet individer. Den överlägset dominerande fiskarten i svenskt vattenbruk är laxfisken regnbåge. Trots att uppfödd fisk i dag framställs som ett klimatsmart matval har de s.k. odlingarna en rad djurskyddsproblem, varav det kanske mest angelägna handlar om bedövningsmetoden med koldioxid.

Fiskarna som föds upp inom vattenbruket, antingen på land i tankar eller i kassar i hav, sjöar eller kraftverksmagasin, omfattas av djurskyddslagen och kravet om bedövning inför slakt. Det saknas dock närmare föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar. Den bedövningsmetod som är vanligast i Sverige är koldioxidbedövningen som innebär att vattnet mättas med koldioxid i syfte att göra fiskarna medvetlösa inför avblodning.

Denna bedövningsmetod har av en samlad forskarkår dömts ut som plågsam, utdragen och icke fungerande. I Yttrande från SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd om bedövning vid slakt av fisk från december 2019 skriver rådet följande:

Koldioxidexponering orsakar kramper, flyktbeteende och fysiologisk stress hos laxfiskar, oavsett koncentration och kombination med andra gaser. Placering i kar med vattenlösning av koldioxid är därför inte en etiskt acceptabel metod för bedövning eller avlivning. Trots detta bedövas majoriteten av all svenskproducerad matfisk med koldioxid.

Forskning har visat att en hög andel av fiskarna är vid fullt medvetande vid avblodning. Detta är i strid med djurskyddslagen som anger att samtliga djur ska vara medvetlösa vid slakt. På grund av detta är koldioxidbedövning av fiskar förbjuden i Norge sedan år 2012.

Frågan om att fasa ut koldioxidbedövningen och att hitta alternativa bedövningsformer är akut. Särskilt då satsningar görs för att främja tillväxt inom vattenbruket och då det redan i dag handlar om ett oerhört stort antal individer. SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd konstaterade i sitt yttrande om djurskydd vid bedövning av fiskar vid slakt:

För att i framtiden säkerställa att fiskar bedövas före avlivning vid slakt på ett djurskyddsmässigt acceptabelt och långsiktigt hållbart sätt krävs artspecifika vetenskapliga studier, som i samarbete mellan forskare och företag leder till utveckling av lämplig utrustning och metodik. Elektrisk bedövning eller mekanisk bedövning, eller en kombination av de båda, skulle ur djurskyddssynpunkt kunna vara lämpligt som metod.

Vänsterpartiet anser att Jordbruksverket bör få i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds, eftersom den strider mot djurskyddslagen. Förbudet bör ligga ett antal år fram, förslagsvis 3–5 år, för att underlätta omställningen och för att göra att forskning kan bidra till fler svar på frågan om vilken eller vilka bedövningsmetoder som bör ersätta koldioxidbedövningen.

Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.6 Ökat stöd för ekologiska gårdar och växtbaserad matproduktion

I skenet av en pandemi ser vi den storskaliga köttindustrin som en av flera drivande faktorer för smittor. Förutom att vara ett allvarligt hot mot klimatet hotar den här utvecklingen också folkhälsan. Som många forskare konstaterat sedan pandemins utbrott är den globala ökningen av köttkonsumtionen, och de enorma djurbestånd som blir följderna av den, en viktig grogrund för pandemier som coronaviruset. Att djuren dessutom ofta pumpas fulla med antibiotika för att stå emot olika smittor utgör en stor risk för vad som kan bli nästa globala kris: en omfattande antibiotikaresistens som gör att vi inte längre kan bota bakterieburna sjukdomar. Det är därför vi måste sätta stopp för absurda företeelser som att EU årligen subventionerar sin köttindustri med miljardbelopp.

Vänsterpartiet har flera gånger lagt förslag om mål för minskad köttkonsumtion. Vi menar att det är en viktig del i att komma till rätta med problemen som omger köttindustrin i dag. Vänsterpartiets förslag finns i riksdagsmotionen Minska köttkonsumtionen (2019/20:128). Utöver det behöver Sverige inom ramen för EU-samarbetet verka för en förändring av den nuvarande jordbrukspolitiken som ger stora subventioner till industrigårdar medan mindre småskaliga gårdar får en mycket liten del av de gemensamma medlen.

Utöver det vill Vänsterpartiet se ett ökat fokus från den svenska regeringen på stöd till småskaliga och ekologiska gårdar som föder upp djuren på ett sätt som ger dem möjlighet att utöva sitt naturliga beteende.

3.7 Rätt till utevistelse

Stora förändringar måste göras för djuren inom livsmedelsindustrin. Bara i Sverige föds miljontals djur upp varje år, transporteras och slaktas för att bli mat åt människor. För många domesticerade djurarter är möjlighet till utevistelse en förutsättning för att skapa utrymme för naturligt beteende.

Vänsterpartiet vill säkerställa att djurskyddslagens rätt till naturligt beteende fullföljs. När den nya djurskyddslagen kom 1988 fick kor, får och getter rätt till utevistelse. Med anledning av den kris som för närvarande råder för svenska mjölkbönder har nu förslag lyfts på att försvaga nuvarande beteskraV, dvs. rätten för korna att gå ute på bete. Vänsterpartiet delar uppfattningen att situationen för våra mjölkbönder är akut och kräver åtgärder. Vi har dessutom föreslagit att ökat ekonomiskt stöd ska ges för betesmarker. Men ett försvagat djurskydd kan aldrig vara en hållbar strategi för det svenska lantbruket och vår livsmedelsproduktion. Därutöver har SLU-forskare konstaterat att det även finns en ekonomisk vinst med kor på sommarbete och för kor i lösdrift. Forskningen visar att kor på bete har ökad välfärd, bättre hälsa, färre skador, högre fruktsamhet och mindre behov av antibiotika än kor som hålls inne året runt. Betande djur håller dessutom markerna öppna och hindrar att de växer igen. Det finns således djurvälståndsskäl, miljöskäl, ekonomiska skäl samt folkhälsoskäl att värna och utveckla det svenska djurskyddet genom att behålla beteskraVet.

Andra djur inom livsmedelsindustrin har liknande behov av utevistelse, men det är ytterst få av dem som ges möjlighet till detta. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till

utevistelse och naturligt beteende under hela året. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.8 Kortare och färre djurtransporter

Det förekommer återkommande rapporter om djur som får illa under sin transport p.g.a. värme, trängsel och den långa tid de står fastkedjade. I samband med djurtransporter uppskattas att omkring 200 000 djur, till största delen kycklingar, självdör varje år i Sverige. Det är uppenbart att djurtransporter är en stor stress för djuren. Med djurtransporter i detta avsnitt menas transporter av djur till slakt.

3.8.1 Kortare djurtransporter inom EU

I Sverige får transporttiden inte överstiga åtta timmar inom landet. Det går att göra undantag om max ytterligare tre timmars transporttid. För fjäderfän som transporteras på natten får maxtiden öka med ytterligare fyra timmar, som mest då 12 timmar från lastning. Minskad transporttid är en av de viktigaste faktorerna för att minska antalet djur som självdör under transport enligt EU:s myndighet för livsmedelssäkerhet (Efsa) och myndigheten rekommenderar en transporttid för fåglar om max fyra timmar.

Sverige bör vara en stark röst i EU för ett utökat djurskydd, där kortare transporttider är en viktig del. Därför anser Vänsterpartiet att regeringen inom ramen för EU-samarbetet bör agera för att djurtransporter inte får överstiga fyra timmar.

Sverige bör verka för att djurtransporter inom EU inte får överstiga fyra timmar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.8.2 Nationell strategi för minskad mängd djurtransporter

Sverige bör även ta fram en strategi för att ställa om transporter inom Sverige till att transportera kött i stället för djur. En sådan strategi bör bl.a. omfatta åtgärder för att stimulera gårdsslakterier och mobila slakterier för att minska behovet av djurtransporter och lidandet för djuren. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på strategi för att minska mängden djur som transporteras inom livsmedelsproduktionen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.8.3 Djurtransporter utanför EU

Djur transporteras även till länder utanför EU som inte delar våra regler kring djurtransporter. Så fort djuret har passerat EU:s gränser är det därför fritt fram att transportera djuret än längre.

Från Sverige går export av djur främst till EU-länder såsom Polen och Tyskland för slakt. Det handlar om i första hand suggor som klassas som uttjänata och där slakterierna utomlands ger mer betalt för djuren än vad de svenska slakterierna gör. Från Sverige transporterades år 2019 grisar till Polen och Tyskland och närmare 1 000 nötdjur till Ryssland, som ett par exempel.

Nederländerna har beslutat att neka tillstånd för djurtransporter från Nederländerna till länder utanför EU eftersom man inte kan vara säker på att EU:s slaktförordning kommer att efterlevas i det aktuella landet. Att kunna försäkra sig om att regler för djurvälstånd kommer att efterlevas under transport ända till det att djuren kommit fram är medlemsländernas skyldighet.

Sverige bör liksom Nederländerna ta beslut om att stoppa export av djur till länder utanför EU där man inte kan garantera en god djurvälstånd. Sverige bör införa förbud mot djurtransporter till länder utanför EU där djurvälstånden inte kan säkerställas genom att EU:s slaktförordning tillämpas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.8.4 Svenska slakterier

Många djur transporteras en gång i livet, och det är till slakt. Därför är satsningar på fler slakterier en del av svaret för att kunna korta transporterna. Mindre svenska slakterier har det däremot ofta tufft. Trycket på att hålla nere priser p.g.a. import av billigt kött och konkurrens från stora slakterier är några faktorer liksom brist på utbildad personal. Genom att förbättra tillgången till lokala slakterier kan vi minska behovet av längre djurtransporter och stärka förutsättningarna för lokal produktion och förbättrad nationell självförsörjningsgrad på livsmedel.

Regeringen bör ge lämpliga myndigheter i uppdrag att se över situationen för de svenska slakterierna och vilka åtgärder som krävs för att öka tillgången på mindre, lokala slakterier. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.9 Arter som får hållas som sällskapsdjur

I Djurskyddslagsutredningens betänkande konstateras att lagstiftningen kring exotiska djur är otillräcklig och att det saknas både praktiska och kunskapsmässiga förutsättningar för att dessa djur ska få en god välfärd. Utredaren anser därför att djurskyddsbestämmelserna bör ändras så att ”endast djur som är lämpade som sällskapsdjur tillåts hållas”. Vänsterpartiet anser att en sådan begränsning bör införas för att stärka sällskapsdjurens möjlighet till beteenden som är viktiga för deras välbefinnande och att arter som inte är lämpade som sällskapsdjur inte tillåts. I nuläget har ansvarig myndighet enligt djurskyddslagen möjlighet att förbjuda viss djurhållning och Jordbruksverket har även rätt att specificera vilka arter som är lämpliga att hålla som sällskapsdjur. Då det i dag är en ständig tillströmning av nya exotiska arter som sällskapsdjur skulle införande av en s.k. positiv lista som beskriver vilka djur som är tillåtna att hållas av privatpersoner vara en möjlig lösning.

Regeringen bör återkomma med lagförslag som tydliggör att ansvarig myndighet har bemyndigande att specificera vilka arter som får hållas som sällskapsdjur. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.10 Stoppa den skadliga hundaveln

Hundavel är något som pågått under många hundra år, och människan har under tiden försökt att anpassa olika raser efter olika kriterier. Avel på vissa egenskaper kan ibland vara positiv, t.ex. att välja att ta valpar efter två hundar som är duktiga på spår och kan användas i eftersökningsarbete. Men hundaveln har även en tydlig baksida, vilket uppfödare och veterinärer länge har påpekat. Problemet uppstår oftast när man fokuserar på utseende i stället för funktion.

Det finns flera exempel på framavlade defekter hos hundar som nu kommer redan från födseln. Det kan handla om trånga andningsvägar hos mopsar och andra

trubbnosade hundar, ryggproblem hos schäferhundar som utifrån mänsklig fåfänga förväntas ha sned ryggrad, och engelsk bulldogg som avlats fram med allt större huvud så att de behöver förlösas med kejsarsnitt. Människans påverkan utgår från ideal för hur en viss hund ska se ut som i dag kan vara långt ifrån hundens ursprungliga utseende.

En hel del av de här idealen leder till fysiska problem för hundarna. Trubbnosiga hundar har ofta problem med att andas medan schäferhundar kan få ryggproblem som gör att de har svårare att röra sig normalt. Problemet uppstår när vi medvetet tillåtit aveln att fortgå på individer som egentligen inte är friska men som anses ha det rätta utseendet.

Det finns i dag inga hinder mot att avla vidare på en hund med genetiska sjukdomar eller skador. Därför behöver vi som en del av djurskyddslagen föreskrifter som reglerar hundaveln. Från veterinärernas sida, som är de som ofta ser och får genomföra korrigerande operationer för att hunden ska kunna leva med de framavlade defekterna, har det höjts röster för att hundar som genomgår korrigerande operationer för sina andningsvägar inte bör användas i avel och att operationen bör registreras hos Svenska Kennelklubben (SKK). För andra raser med andra problem kan ett friskhetsintyg tas fram.

Inför försäljning är det i dag praxis med en besiktning hos veterinären innan den nya ägaren tar med hunden hem. Den besiktningen bedömer status på hunden och ger betyg utifrån olika nivåer, där en nivå är ”för rasen normalt”. Andningsbesvär eller sluttande ryggrad kan vara normalt samtidigt som det är orsak till stort lidande. Därför skulle en sådan besiktning behöva ta hänsyn till även framavlade defekter oavsett om de är vanliga eller inte. Det är ett viktigt steg i att också göra köparna medvetna om de problem som olika fysiska egenskaper kan ha för en hund.

Regeringen bör tillse att föreskrifter tas fram för hundavel som reglerar att hundavel på defekter inte tillåts samt att kontrollen av valpar vid försäljning skärps. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.11 Inga fler toppbetyg till hundar med framavlade problem

Djurskyddslagen har korta skrivningar om villkor för djur som deltar i tävlingar men nämner inte något som begränsar möjligheten för hundar med framavlade sjukdomar att delta i utställningar. Det är viktigt eftersom avel i många fall sker på meriter utifrån hur väl en hund bedömts på en utställning. Bra poäng på en utställning ses som bättre förutsättning för avel. Problemet blir att utställningens bedömningar bidrar till att eftersöka snarare än förhindra avelsproblem. Några exempel på detta är Shetland sheepdogs som vid födsel har upprättstående öron men inte får delta i tävling om deras öron inte är tippade, något som framtvingas genom att sätta häftmassa i öronen på dem som valpar. Ett annat exempel är mexikansk nakenhund som trots sitt namn har päls men där en hårlös mexikansk nakenhund avlats fram. Den hårlösa versionen är nu förbjuden att avla vidare på då den bär på en sjuk gen. Trots det var det länge fortsatt de nakna hundarna som belönades på utställningarna.

Regeringen bör återkomma med kompletterande förslag på regelverk i djurskyddslagen som förhindrar att hundar med framavlade sjukdomar ska få bedömas i tävlingar och utställningar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.12 Djursmuggling

Handeln med djur sker på flera olika plan och en mer omfattande laglig handel med djur över nätet pågår samtidigt som även den illegala försäljningen ökar. Enligt Fecava, en europeisk sammanslutning av veterinärer, har efterfrågan på husdjur som hund och katt ändrat strukturen för uppfödning av djuren runt om i Europa. De menar att de små enskilda uppfödarna ensamma inte kan tillgodose efterfrågan och därför har mer storskaliga uppfödningens anläggningar och internationella kommersiella uppfödare tagit över marknaden. Detta samtidigt som allt fler väljer att köpa sitt djur via nätet i stället för via en lokal uppfödare, något de ser hänger samman med en önskan att få tag på specifikt populära raser.

Hundsmugglingen till Sverige har ökat under flera år och ökade inte minst i samband med pandemin. Mellan 2007 och 2018 beslutade Jordbruksverket om avlivning av 600 hundar som smugglats in i landet p.g.a. att de var sjuka. Riskerna bakom hundsmugglingen är flera. Dels ökar risken för sjukdomar som kan drabba andra hundar liksom människor och risken är även stor att hunden växt upp under dåliga omständigheter med låg djurvälstånd eller avsaknad av detsamma. Hos Tullverket är hundsmuggling vid sidan av många andra brott lågt prioriterat. Men med tanke på det lidande som är förknippat med uppfödningen för många av de här hundarna tillsammans med risken för att sjukdomar sprids när hunden kommer in i landet bör hundsmuggling få en ökad prioritet hos Tullverket.

Vänsterpartiet har tidigare uppmärksammat denna problematik och välkomnar att riksdagen i april 2022 riktade tillkännagivanden till regeringen för att stärka Tullverkets möjligheter att förhindra hundsmuggling samt förbättra insatserna mot organiserad smuggling av sällskapsdjur.

Vi anser dock inte att åtgärderna är tillräckliga. De smuggelhundar som kommer till Sverige kommer oftast från ett EU-land där hundsmugglarna helt hänsynslöst låter tikar, som oftast sitter i trånga burar staplade på varandra, föda så många valpkullar som möjligt. Sedan fraktas valparna hit, ibland gömda, men ofta helt öppet med falska papper. Detta är en handel med kännande sällskapsdjur som måste stoppas. Inte minst krävs det enligt Vänsterpartiet att införsel av en hel valpkull förbjuds. Hundar ska vara minst åtta månader för att få lov att införas i landet. Det ska vara möjligt att göra undantag för att importera en enstaka valp ur en kull, men inga hela valpkullar under åtta månader bör få komma in i landet.

Regeringen bör återkomma med förslag på reglerande åtgärder för import av valpkullar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.13 Stoppa användning av spö för att driva hästen framåt inom travet

Under travtävlingar används spöet för att styra och korrigera hästen men även för att få hästen att springa fortare. Det är tillåtet under hela loppet fram till 400 meter innan målgång då spöet får användas ett fåtal gånger för lätt drivning. Det finns också reglering av hur många gånger man får använda piskan.

Länsveterinärer har tidigare kritiserat användandet av spödrift och vill se att det upphör helt. Veterinärerna menar att det skadar hästen fysiskt liksom psykiskt och likställer det i vissa delar med misshandel eller att slå ett djur, något som vi i andra sammanhang aldrig skulle godkänna.

I Norge har spödrift varit förbjudet sedan 1970-talet. Förbudet genomfördes eftersom man ansåg det omöjligt att skilja mellan när kusken använder piskan som tillåten korrigerande och olovlig framdrivning. Just nu är Norge det enda land som inte tillåter piska, men trots att frågan emellanåt är uppe för diskussion finns ingen önskan från det norska travsportförbundet att tillåta piskan igen.

I den senaste stora utredningen om djurskydd föreslås i betänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) att ett förbud mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte bör införas. Vänsterpartiet anser att detta är en betydelsefull åtgärd för att stärka djurväl-färden inom hästsporten.

Ett förbud bör införas mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.14 En positiv lista över djur som får finnas på cirkus

Cirkusverksamhet bygger på att den förflyttas och att djuren i någon form förevisas. Förutsättningarna för att skapa en god djurväl-färd i cirkusverksamhet är begränsade p.g.a. att den är på olika platser samt att ytorna att hålla djuren på också är begränsade. Olika djurarter har olika behov, vilket gör dem mer eller mindre lämpliga att använda i cirkusverksamhet.

Vänsterpartiet delar Djurskyddslagsutredningens bedömning att icke-domesticerade djur är olämpliga att hållas och visas på cirkus. Därför anser vi att inga icke-domesticerade djur bör tillåtas att ingå i cirkusverksamhet. Vänsterpartiet anser därför att förbudet mot sjölejon och elefanter var ett steg i rätt riktning men att det behöver kompletteras med ytterligare åtgärder. I dag fungerar våra bestämmelser på området genom att en förbudslista finns över vilka arter som inte får hållas och visas på cirkus. Vi anser att det i stället bör införas en s.k. positiv lista över de djurarter som ska vara tillåtna att hållas och visas på cirkus. Genom att inrätta en positiv lista över vilka djur som får hållas på cirkus ges en rad fördelar jämfört med att införa ett förbud mot vilda djur. För det första är gränsdragningen mellan vilda och domesticerade djur inte alldeles enkel att göra. Det krävs vetenskap och beprövad erfarenhet för att göra dessa gränsdragningar. För det andra ges lagstiftaren eller den som har bemyndigande större möjlighet att med en sådan lista säkerställa att djurväl-färden ligger steget före när nya arter tillkommer som kan vara aktuella att förevisa på cirkus. Med en positiv lista försvinner även behovet för kontrollmyndigheten att bedöma lämpligheten i att hålla alla de olika djurslag som saknas på förbudslistan. Ett antal länder i Europa har, eller är på väg att införa, förbud mot vilda djur på cirkus med en positiv lista med domesticerade arter. Belgien införde 2014 ett förbud mot vilda djur på cirkus, och domesticerade arter som finns på en positiv lista är tillåtna. Nederländerna införde en positiv lista för djur på cirkus 2015. Finland och Luxemburg samt Estland är andra länder som under år 2018 valde att införa samma förbud genom att inrätta en positiv lista.

SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd bör ges i uppdrag att föreslå vilka djur som bör finnas på en positiv lista över tillåtna djur på cirkus. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.15 Inför förbud mot grytanlagsprov

Användning av levande grävling vid grytanlagsprov innebär lidande och stress för grävlingen och kan enligt vår uppfattning inte vara förenlig med intentionerna att djur inte ska utsättas för lidande i samband med träning och prov. Samhällsnyttan av dessa prov är också ytterst begränsad. Myndigheterna har inte kunnat finna att grytjakten är betydelsefull för att bekämpa djursjukdomar. Inte heller förekommer det i samband med trafikolyckor något eftersök av räv eller grävling, vilket skulle motivera denna typ av prov för hundar. Även Djurskyddslagsutredningen konstaterade att grävlingarna utsätts för en sådan stress att det inte kan anses förenligt med djurskyddslagstiftningen och rekommenderar att grytanlagsprov förbjuds. Vi ser, i motsats till den tidigare regeringen, inget skäl till att frågan ytterligare behöver utredas.

Ett förbud mot grytanlagsprov bör införas i den nya djurskyddslagstiftningen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.16 Handlingsplan för färre djurförsök

För närvarande utsätts många djur för stort lidande vid genomförande av försök och i en del fall även innan försöken genomförs. EU:s försöksdjursdirektiv är mycket tydligt med att det slutliga målet för djurförsök är att ersätta alla försök på levande djur så snart det är vetenskapligt möjligt att göra det. Vänsterpartiet anser att det är hög tid för Sverige att anta en plan för hur detta ska genomföras nationellt. Förutom att det minskar onödigt lidande för djuren så möjliggör det effektivare, mer tillförlitliga och billigare metoder än där djur används. Därmed skapas grund för att stärka Sverige som en effektiv och innovativ forskningsnation. Sverige ligger i dag långt efter t.ex. Nederländerna som har tydliga planer för att fasa ut djurförsök.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på handlingsplan för övergång till djurfri forskning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.17 Globalt djurskydd

Sverige anses ha en av de strängaste djurskyddslagarna i världen. Men Sverige borde också verka internationellt för stärkt djurskydd. Regeringen bör, i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer, utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälstånd. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Storskaliga djurindustrier påverkar förutom djuren ofta också miljön och klimatet negativt. Handeln med och konsumtionen av vilda djur ökar risken att sjukdomar övergår till människor, vilket kan leda till dödliga utbrott som sars och nu covid-19. Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten, Agenda 2030 och efterarbetet till Rio+20. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Håkan Svenneling (V)

Linda Westerlund Snecker (V)